

Sözleşmenin 19. maddesi ile YİĞŞ'nin 30 uncu maddesinde yer alan; "Sözleşmesinde belirtilen mücbir sebepler ve/veya idarenin sebebiyet olduğu hallerden dolayı, işte sorumluluğu yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi halinde, durum idarece incelenerek işi engelleyici sebeplere ve yapılacak işin niteliğine göre işin bir kısmına veya tamamına ait süre uzatılır" hükmü gereği, onaylı iş programına göre deprem izolatörlerinin montajı yapılmadan yapılamayacak

imalatlar göz önüne alınarak,
proje değişikliği sebebiyle
yapılması geciken imalatlara
ait yapım süresinin süre
uzatımı olarak verilmesi,
Verilecek süre uzatımının
hesabında; sismik
izolatörlerin yapımına
başlanması gereken tarihi
ile proje revizyonu onay
tarihi arasındaki toplam
günden, çalışılmayan devrenin
dikkate alınması ve
çalışılmayan devreye giren
gün sayısının düşülmesi,
ayrıca, bulunan bu süreden,
izolatörlerin yapımına bağlı
kalınmaksızın yapılabilecek

imalatların yapım süresinin hesaplanarak düşülmesi ve varsa kalan sürenin sure uzatımı olarak dikkate alınması, Aktarılabacak ödeneğin hesabında ise; izolatörlerin yapımına bağlı kalınmaksızın yapılabilecek imalatların tutarının hesap edilerek bu tutarın yıl ödeneği olarak tespit edilmesi ve sözleşmesinde belirtilen yıl ödeneğinden arta kalan harcanamayan ödeneğin iş sonuna aktarılması

T.C.

BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI

Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı

Karar Konusu : Süre uzatımı ve ödenek aktarımı

Karar No : 2006/51

Karar Tarihi : 10.08.2006

YÜKSEK FEN KURULU KARARI

I-GİRİŞ Anahtar teslim götürü bedel sözleşme ile 09.08.2005 tarihinde yer teslimi yapılarak işe başlanılan ve yapım denetimi ... nca yürütülen “ ... Hastanesi İnşaatı” işinin uygulama projesinde yapılan değişiklik sebebiyle Süre uzatımı ve ödenek aktarılmasının verilip verilmeyeceğine ilişkin başvurdur.

II-KONU Yapının temel sisteminin kayar plakalı deprem izolatörleriyle teşkil edilmesi esas alındığı, ancak, yapılan teknik araştırmalar neticesinde idarece de kabul edilen gerekçelere dayalı olarak, kayar plakalı izolatörler yerine, çelik plakalı kauçuk (Kurşun çekirdeksiz) İzolatörlerin (NRI) kullanılmasına ve ayrıca ilk projedeki kurşun çekirdekli izolatör (LRB) çaplarının arttırılmasına karar verildiği, yüklenici tarafından hazırlanan revize projelerin 16.12.2005 tarihinde idareye sunulduğu, idarece tasarım hesap ve analizlerinde bir takım düzeltmelerin istenildiği ve sonuçta, “Deprem Yalıtım Sistemi Tasarım ve Analizi” nin ve proje hesaplarının 07.02.2006 tarihinde onaylandığı ve izolatörlerin yapımı konusunda yetkinliği tespit edilen firmaların üretim programlarının dikkate alınması ve üç firmadan herhangi biri ile sözleşme yapılarak imalata başlanılmasının uygun görüldüğünün yüklenici firmaya bildirildiği, bunun üzerine yüklenici firmanın süre uzatımı ve ödenek aktarımı talebinde bulunduğu, idarece de; “.... inşaat mahallindeki imalat düzeyi incelendiğinde projeden kaynaklanan bir duraklama olmadığı, mevsim şartları nedeniyle imalata ara verildiğinin anlaşıldığı” gerekçesiyle süre uzatımı ve ödenek aktarımı talebinin reddedildiğinden bahisle, ... Strateji Geliştirme

Başkanlığı, ... sayılı yazıları ile, yapılan proje değişikliği nedeniyle süre uzatımının verilip verilmemesi, verilecek ise bu sürenin tespitinde hangi tarihlerin dikkate alınması gerektiği ve buna karşılık aktarılması gereken ödeneğin miktarının tespiti hususlarında yüklenici ile idare arasında anlaşmazlıklar olduğunu, her iki taraf içinde tereddütlerin giderilmesi bakımından uygulamaya esas görüşümüzün bildirilmesini istemiştir.

III -İNCELEME Konu ilgi yazı ve ekleri çerçevesinde Yüksek Fen Kurulu'nda incelenmiştir. Bilindiği üzere; 4734 sayılı Kanunun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62/c maddesinde; uygulama projesi bulunan yapım işlerinin anahtar teslim götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunlu tutulmuş, ancak, işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerektirmesi sebebiyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan yapım işlerinde (bina işleri hariç) kesin proje ile ihaleye çıkılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Bina İşlerinin; anahtar teslim götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihalesinin zorunlu tutulmasının sebebi, ihale öncesinde ortaya konulan teknik şartların ve uygulama projesinin değişikliğe uğraması ihtimalinin olmayacağı düşüncesidir. Bu işlerin uygulama projelerinin ihale öncesinde yeterli ve güvenilir etütlere dayandırılarak, uygulama sırasında herhangi bir değişikliğe maruz bırakmayacak şekilde hazırlanması Kanun gereği olmaktadır. Ancak, bahse konu hastane inşaatında, yapının temel sisteminin, sismik izolatörlerle deprem yalıtımı yapılarak oluşturulması ve bu yöntemin işe ait uygulama projesine ve ihale dokümanlarından olan "Sismik İzolatör Teknik Şartnamesi" nde yer verilen esaslara göre yapılmasının gerektiği ihale öncesinde ortaya konulmasına rağmen, ihale öncesinde yeterli etüde dayalı bir uygulama projesinin yapılmamış olması, Kanun'un uygulama projesinin değiştirilmemesi ilkesine aykırı şekilde, proje revizyonu ihtiyacının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu husus

idaresince hassasiyetle değerlendirilmelidir. Talep konularıyla ilgili olarak; İhale dokümanlarından olan Sismik İzolatör Teknik Şartnamesi; Kurşun Çekirdekli Kauçuk İzolatör (LRB) ve Kayar Plakalı İzolatör (SLB) olmak üzere iki kısımdan teşkil edilmiş olup, tarafların karşılıklı görüşmeleri ve yazışmaları çerçevesinde; sismik izolatör sisteminin ikinci bir incelemeden geçirilmesinin, tarafların ortak iradeleriyle gerekli bulunarak kabul edildiği görülmektedir. Tarafların ortak iradeleriyle gerekli bulunarak ikinci bir incelemeye tabi tutulan sismik izolatörlerde zaruri olarak proje değişikliğine gidilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan teknik araştırmalar neticesinde idarece de kabul edilen gerekçelere dayalı olarak, kayar plakalı izolatörler (SLB) yerine, çelik plakalı kauçuk (kursun çekirdeksiz) izolatörlerin (NRI) kullanılmasına ve ayrıca ilk projedeki kurşun çekirdekli izolatör (LRB) çaplarının artırılmasına taraflarca karar verilmiştir, Bu kararın, Yapım İşleri Genel Şartnamesinin (YİĞŞ) "Projelerin Uygulanması" başlıklı 13 üncü maddesinde yer alan, "idare sözleşme konusu işlerde ile ilgili proje vb. teknik belgelerde değişiklik yapılmaksızın işin tamamlanmasının fiilen imkansız olduğu hallerde işin sözleşmelerde belirtilen niteliğine uygun bir şekilde tamamlanmasını sağlayacak gerekli değişiklikleri yapmaya yetkilidir,..... proje değişiklikleri işin süresini etkileyecek nitelikte ise yüklenicinin bu husustaki süre talebi de idare tarafından dikkate alınır" hükmü doğrultusunda alındığı anlaşılmaktadır. İşe ait onaylı iş programı incelendiğinde; sismik izolatörlerin, 29.08.2005 tarihi ile 27.09.2005 tarihi arasındaki 30 günlük sürede tamamlanması programlanmış olup, yüklenici firmanın, iş programına göre sismik izolatörlerin yapımına başlanması gereken tarihten hemen bir gün sonra idareye verdiği 29.08.2005 tarihli dilekçesinde; YİĞŞ'nin "İşlerin Denetimi" başlıklı 15 inci maddesinin dördüncü paragrafına atıf yaparak, sismik izolatörlerden LRB, SCB cinslerine ait şartname ve projelerin incelemelerinin titizlikle yapılmakta olduğunu, bu incelemelerin zaman alacağından dolayı izolatörlerin inceleme süresinin

uzatılmasını talep etmiş ve bu talep idarenin, 09.11.2005 tarih ve 7555 sayılı yazısında yer alan, "izolatörlerin yeni bir imalat türü olması ve hesap yöntemleri konusunda ülkemizde herhangi bir düzenleme bulunmaması nedeniyle sonradan telafisi olmayan bir hataya düşülmemesi için ikinci bir incelemeden geçirilmesinde görüş birliğine varıldığı" değerlendirmesiyle kabul edilmiştir. Yüklenici firmanın izolatörlerle ilgili proje ve teknik şartnameler üzerinde gerekli incelemeyi yaptıktan sonra "Deprem Yalıtım Sistemi Tasarımı ve Analizi" ni idareye sunduğu ve ilerleyen aşamalarda, projelerin tasarım hesap ve analizlerinde yapılması önerilen değişikliklerin yapıldığı ve idarenin 07.02.2006 tarih ve 624 sayılı yazısında; Yüklenici firma tarafından sunulan projelerin avan proje olarak kabul edildiği ve uygulama projelerinin çizilmesi gerektiği ifade edilerek 07.02.2006 tarihi itibarı ile projeye onay verildiği anlaşılmaktadır. İzolatörlerin yeni bir imalat türü olması ve hesap yöntemleri konusunda ülkemizde herhangi bir düzenleme bulunmaması nedeniyle sonradan telafisi olmayan bir hataya düşülmemesine yönelik olarak, idare ve yüklenicinin ortak değerlendirmeleri neticesinde; yapılan ikinci inceleme sonucunda karar verilen değişiklikleri kapsayan nihai proje onayının 07.02.2006 tarihinde gerçekleşmiş olması ve ancak bu tarihten sonra sismik izolatörlerin uygulama projelerinin hazırlanarak imalata başlanılabileceği nedeniyle işin, onaylı iş programına göre yürütülmesi mümkün olmamış ve dolayısıyla, onaylı iş programına göre sismik izolatörlerin yapımına 29.08.2005 tarihinde başlanması gerekirken bu tarih yaklaşık 5 ay gecikme ile ancak 07.02.2006 tarihi olmuştur. Bütün bu nedenlerle yapılan süre uzatımı ve ödenek aktarımına ilişkin 15.02.2006 tarihli yüklenici talebi, "inşaat mahallindeki imalat düzeyi incelendiğinde projeden kaynaklanan bir duraklama olmadığı, mevsim şartları nedeniyle imalata ara verildiğinin anlaşıldığı" gerekçesiyle, 30.03.2006 tarih ve 2011 sayılı idare yazısı ile reddedilmiş bulunmaktadır. Sözleşmeye göre çalışılmayan devre 15 Kasım -1 Nisan

arasındadır. Yüklenicinin kusuru dışında oluşan ve idarece de kabul edilerek proje revizyonuna gidilen sismik izolatörlerin yapımına iş programına göre başlanması gereken tarih ile proje revizyonunun onay tarihi arasında geçen toplam sürenin hesabında zaten, çalışılmayan devreye giren gün sayısının düşülmesi gerekmekte ve gecikilen süre toplam süreden daha az olmaktadır. Ayrıca; gecikilen süre içerisinde izolatörlerin yapımına bağlı kalınmaksızın yapılabilecek imalatlar, iş programı ve sözleşme esasları göz önünde bulundurularak idarece tespit edilmeli ve bu imalatların süresi de, nihai süre uzatımı hesabından düşülmelidir. Bu hesaplama yöntemi ile idarenin ret gerekçeleri karşılanmış olmakta ve hesap sonucu geriye uzatılması zorunlu bir süre kaldığı takdirde bu sürenin yükleniciye süre uzatımı olarak verilmesi zorunlu bulunmaktadır. Esasen bu zorunluluk; işe ait Sözleşmenin “süre uzatımı verilebilecek haller ve şartlar” başlıklı 19. maddesinin 4 üncü fıkrasında yer alan, “İdarenin, bu sözleşmedesözleşmenin ifasına ilişkin yükümlülüklerini öngörülen sürede yerine getirmemesi (yer teslimi, projelerin onaylanması, ödenek yetersizliği gibi) ve bu sebeple sorumluluğu yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi, bu durumun taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması, yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemesi hallerinde, durum idarece incelenerek işi engelleyici sebeplere ve yapılacak işin niteliğine göre işin bir kısmına veya tamamına ait süre uzatılır, ancak bu durumda yüklenicinin 20 gün içinde idareye yazılı olarak bildirimde bulunması şartı aranmaz” ifadeleriyle hüküm altına alınmıştır.

IV-KARAR Anlaşmazlık konuları, yukarıda belirttiğiniz tespitler doğrultusunda değerlendirildiğinde sonuç olarak; Sözleşmenin 19. maddesi ile YİĞŞ’nin 30 uncu maddesinde yer alan; “Sözleşmesinde belirtilen mücbir sebepler ve/veya idarenin sebebiyet olduğu hallerden dolayı, işte sorumluluğu yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi halinde, durum idarece incelenerek işi engelleyici sebeplere ve yapılacak işin niteliğine göre işin bir kısmına veya tamamına

ait süre uzatılır" hükmü gereği, onaylı iş programına göre deprem izolatörlerinin

montajı yapılmadan yapılamayacak imalatlar göz önüne alınarak, proje değışikliği sebebiyle yapılması geciken imalatlara ait yapım süresinin süre uzatımı olarak verilmesi, Verilecek süre uzatımının hesabında; sismik izolatörlerin yapımına başlanması gereken 29.08.2005 tarihi ile proje revizyonu onay tarihi olan 07.02.2006 arasındaki toplam günden, çalışılmayan devrenin dikkate alınması ve çalışılmayan devreye giren gün sayısının düşölmesi, ayrıca, bulunan bu süreden, izolatörlerin yapımına bağlı kalınmaksızın yapılabilecek imalatların yapım süresinin hesaplanarak düşölmesi ve varsa kalan sürenin süre uzatımı olarak dikkate alınması, Aktarılabacak ödeneğin hesabında ise; izolatörlerin yapımına bağlı kalınmaksızın yapılabilecek imalatların tutarının hesap edilerek bu tutarın 2005 yılı ödeneği olarak tespit edilmesi ve sözleşmesinde belirtilen 2005 yılı ödeneğinden arta kalan harcanamayan ödeneğin iş sonuna aktarılmasının 11.08.2006 günü yapılan toplantıda oy birliği ile uygun olacağı görüşüne varılmıştır.